

Motion till riksdagen

1989/90:Bo525

av Inga-Britt Johansson m.fl. (s)

Bostädernas inre utformning

Bostadskonsumenter behöver i första hand bekväma, lättskötta och funktionella bostäder. I Sverige har under årtionden bedrivits forskning och utveckling inom området och det finns väl dokumenterade kunskaper om hur en bostads inre miljö bör vara utformad för att uppfylla kraven. Trots detta kan vi fortfarande finna många lägenheter i nyproduktionen som uppvisar direkt motsatta resultat. I vissa fall är det fråga om direkta kvalitetssänkningar ur funktionell synpunkt. Dit hör t.ex. radikala sänkningar av utrymmesstandarden, reducerande inrednings- och utrustningsmängder, bristande tillgång till dagsljus och sänkt takhöjd.

En forskare visade för ett par år sedan på svårigheten att städa ett normalt badrum. Resultatet mer eller mindre skrattades bort. Faktum kvarstår att trots att det finns enkla lösningar med väggupphängning av tvättställ och toaletter så är detta ännu inte standard. Det finns mängder av nybyggda badrum där man inte utan stora svårigheter kan torka av golven.

Forskare i Lund som studerade elinstallationer fann ex. reglage under skåp där man tvingades ligga ner på golvet för att nå ändra inställningen.

Ett annat speciellt problem utgör brister i kökens utformning och köksinredningens kvalitet. Trots att gott underlag finns för att åstadkomma effektiva och trivsamma kök begås många elementära misstag vid planeringen. Källsortering av sopor motverkas av minskad inredningsmängd och dålig teknisk kvalitet i skåpens inredning. Trånga matlagningsutrymmen stimulerar inte till fördelning av hushållsgöromålen inom familjen. Modeinredningar som s.k. matlagningsöar förhindrar möjligheten att få utrymme för en ordentlig matplats. Små bänkytor upptas av olika, för ett modernt hushåll nödvändiga apparater. Konsumentverket har visat i olika studier att matlagning med råvaror innebär väsentliga kostnadsbesparingar jämfört med användandet av färdigmat. Köken bör med andra ord, även ur rent hushålls-ekonomisk synpunkt vara arbetsvänliga, trivsamma och dessutom lättskötta.

Ur samhällssynpunkt kan dagens utveckling medföra betydande negativa konsekvenser eftersom den direkt motverkar samhällets strävanden att ge äldre och handikappade möjligheter att bo kvar i invanda miljöer. I många bostäder blir det oerhört kostsamt, i vissa fall omöjligt att göra de anpassningar som behövs. Målsättningen bör ju dessutom vara att så små ingrepp som möjligt behöver vidtas. Bostaden bör till så stor del som möjligt vara "färdig" från början.

De här påpekade problemen finns dokumenterade i undersökningar finansierade av byggforskningsrådet. Konsumentverkets experter har gjort samma iakttagelser och enskilda konsumenter har påtalat bristerna.

Av vunna erfarenheter kan man också dra slutsatsen att kvalitetssänkningar i form av sänkt utrymmes- och inredningstandard inte heller innebär en sådan reduktion av boendekostnaderna som står i proportion till olägenheterna för konsumenterna. Trots detta fortsätter den negativa utvecklingen.

Vi motionärer anser att det finns anledning att nu uppmärksamma utvecklingen av bostadens inre planering och utformning. Åtgärder behöver snabbt vidtas till stöd för grundläggande konsumentkrav på långsiktigt god standard i nya och ombyggda bostäder.

Plan- och bygglagen har gett kommunerna ökade befogenheter men det innebär också att kommunerna måste få tillgång till mer och bättre information om de erfarenheter och kunskaper som finns hos t.ex. högskolor och konsumentverket.

En översyn av riktlinjer och gällande bestämmelser för bostadslån och bygglov behöver också genomföras.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om insatser för ökat kvalitetsmedvetande vad avser bostadens inre utformning.

Stockholm den 25 januari 1990

Inga-Britt Johansson (s)

Berit Löfstedt (s)

Inger Hestvik (s)